

Komparativt studie af de nordiske læreruddannelser

Bilag 3 Island

Komparativt studie af de nordiske læreruddannelser

Bilag 3 Island

2008

Vejledning til nordiske samarbejdspartnere - endelig udgave

**Komparativt studie af de nordiske lærer-
uddannelser**

© 2008 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Bemærk:

EVA sætter komma efter Dansk Sprognævn's anbefalinger, dvs. at der som hovedregel ikke sættes komma foran ledsætninger.

Indhold

1	Indledning	6
2	Regulering af læreruddannelser - afgrænset til love og bekendtgørelse	8
2.1	Opsummering af afsnittet	8
2.2	Afgrænsning af den nationale analyse	9
2.3	Nationale styringstendenser	9
2.4	Styringsgrundlag	10
2.5	Læreruddannelsen/(erne)s organisering	11
2.5.1	Overordnet organisering	11
2.5.2	Læreruddannelsens struktur og varighed ift. Bologna	12
2.5.3	Institutionel placering	13
2.6	Godkendelse og andre kvalitetssikringsformer	13
2.7	Formelle kompetencekrav til undervisere på læreruddannelsen	14
2.8	Formelle kompetencekrav til dimittenderne i forskellige dele af skolesystemet	14
3	Studenterkarakteristik og rekruttering	15
3.1	Opsummering af afsnittet	15
3.2	Rekruttering og rekrutteringsmønstre 2003-2007	15
3.3	Adgangskrav	16
3.4	Lærerstuderendes baggrund	17
3.5	Gennemførelsestid, frafald og frafaldstidspunkt	19
4	Læreruddannelsernes struktur og vægtning af fag og faglige elementer	22
4.1	Opsummering af afsnittet	22
4.2	Læreruddannelsens overordnede formål	22
4.3	Læreruddannelsen/(erne)s indholdsmæssige struktur	23
4.4	Undervisningsfagenes (linjefag) omfang, placering og indhold	25
4.5	Fagdidaktikkens omfang, placering og indhold	26
4.6	De pædagogiske fags omfang, placering og indhold	27
4.7	Andre fællesfag	27
4.8	Praktikkens omfang, organisering og indhold	27
4.9	Kobling mellem teori og praksis	28
5	Beskæftigelsesforhold	30
5.1	Opsummering af afsnittet	30
5.2	Udbud og efterspørgsel af lærere	31
5.3	Beskæftigelses- og ansættelsesforhold	31
5.3.1	Lærernes ansættelsesforhold.	31
5.3.2	Fastholdelse i lærerprofession	33
5.4	Lærerstuderendes valg af undervisningsfag (linjefag)	33
5.5	Lønforhold	33
5.6	Læreruddannelsens status i samfundet	34

6	Beskæftigelsesforhold	35
6.1	Opsummering af afsnittet	35
6.2	Udbud og efterspørgsel af lærere	36
6.3	Beskæftigelses- og ansættelsesforhold	36
6.3.1	Lærernes ansættelsesforhold.	36
6.3.2	Fastholdelse i lærerprofession	38
6.4	Lærerstuderendes valg af undervisningsfag (linjefag)	38
6.5	Lønforhold	38
6.6	Læreruddannelsens status i samfundet	39

Appendiks

Appendiks A:	Uddannelsessystemet i Island	40
---------------------	-------------------------------------	-----------

1 Indledning

Det centrale formål for det komparative studie af de nordiske læreruddannelser er at skabe grundlag for erfaringsudveksling og gensidig inspiration og læring de nordiske lande imellem. Omdrejningspunktet for studiets analyser har derfor været at belyse forskelle og ligheder ved en række forhold relateret til læreruddannelser landene imellem samt forskelle og ligheder i de måder, de nordiske lande har valgt at håndtere de udfordringer som læreruddannelser møder.

DPU og EVA har sammen med samarbejdspartnere i de øvrige fire nordiske lande gennemført et komparativt studie af de nordiske læreruddannelser der fokuserer på:

- 1 det regelværk (lovgivning mv.) der rammesætter uddannelserne
- 2 rekrutteringen til uddannelserne
- 3 opbygningen, organiseringen og indholdet af uddannelserne
- 4 uddannelsernes kapacitet til at forsyne uddannede lærere til alle dele af samfundet og alle fag

EVA og DPU har haft følgende deltagere tilknyttet projektet:

- Områdechef Tine Holm, de videregående uddannelser, EVA
- Specialkonsulent Signe Ploug Hansen, Metodeudvikling og metoderådgivning, EVA
- Evalueringskonsulent Grith Zickert, de videregående uddannelser, EVA
- Evalueringskonsulent Mark Noppen, de videregående uddannelser, EVA
- Evalueringsmedarbejder Dina Madsen, de videregående uddannelser, EVA
- Professor Jens Rasmussen, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet
- Adjunkt Hans Dorf, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet

Samarbejdspartnerne i de nordiske lande er:

- Dekan Anne Kristín Sigurðardóttir, University of Iceland, School of Education (Island)
- Docent Ragnhildur Bjarnadóttir, University of Iceland, School of Education (Island)
- Professor Sven-Erik Hansén, Åbo Akademi University (Finland)
- Professor Kaj Henrik Sjöholm, Åbo Akademi University (Finland)
- Professor Gjert Langfeldt, University of Agder (Norge)
- Førsteamanuensis Tobias Werler, University of Agder (Norge)
- Førsteamanuensis Ilmi Wilbergh, University of Agder (Norge)
- Dekan Björn Åstrand, Umeå University (Sverige)

Desuden har en referencegruppe nedsat af Nordisk Ministerråd bidraget med input.

Afgrænsning af læreruddannelser

Studiet omfatter uddannelserne til lærer på grundskoleniveau og videregående skoleniveau (gymnasieniveau/ungdomsuddannelse) (det vil sige første til tolvte klassetrin) i de fem nordiske lande (Island, Finland, Norge, Sverige og Danmark). Alternative uddannelsesveje som fx meritlæreruddannelser og netbaserede læreruddannelser er således ikke omfattet af studiet. De andre uddannelsesveje der eksisterer i hvert af de nordiske lande er dog angivet i afsnit 2.2

Nationale analyser som analysegrundlag

Den komparative analyse er et deskriptivt studie, der tager udgangspunkt i de nationale analyser udarbejdet af EVA/DPU (Danmark) og samarbejdspartnerne fra de fire øvrige nordiske lande. For at sikre ensartethed i de nationale analyser og dermed danne relevant grundlag for det komparative studie, udarbejdede EVA og DPU i studiets startfase en vejledning der specificerede kravene

for de nationale analyser af læreruddannelsen/(erne). I vejledningen beskrev DPU og EVA hvilke elementer der skulle indgå i de nationale analyser. For hvert afsnit blev der desuden beskrevet hvilket datagrundlag der skulle ligge til grund for analysen og hvordan data skulle præsenteres og beskrives.

Det er centralt at være opmærksom på at de nationale analyser og dermed også de komparative analyser er et deskriptivt studie, der tager udgangspunkt i tilgængelige og eksisterende data. Af hensyn til pålideligheden af det komparative studie er der kun anvendt autoritative kilder. Det har været op til hvert enkelt land at vurdere de tilgængelige kilder og på basis heraf afgøre om det var muligt at anvende dem. Landene har også skulle anføre det i deres besvarelser såfremt der ikke foreligger data.

2 Regulering af læreruddannelser - afgrænset til love og bekendtgørelse

Denne del af studiet er orienteret mod rammesætningen af læreruddannelsesprogrammerne i de nordiske lande, det vil sige mod de enkelte landes styringsgrundlag. Udover spørgsmålet om graden af regulering, vil denne del af studiet omfatte institutionernes eksterne, dvs. nationale, kvalitetssikringssystemer samt læreruddannelsesprogrammernes organisering og institutionelle placering.

Analyserne og komparationerne på dette område vil basere sig på styringsdokumenter i form af love og bekendtgørelser i hvert af de nordiske lande.

2.1 Opsummering af afsnittet

Formuler på baggrund af de oplysninger der præsenteres i dette temas enkelte afsnit en opsummering af de mest centrale nationale trends i relation til læreruddannelsen/(erne). Opsummeringen skal pege på de valgte eller mulige løsninger der fokuseres på nationalt.

Læreruddannelsen i Island foregår på universiteter. De fleste lærere bliver uddannet på to universiteter: Islands Universitet – Institut for pædagogik (School of Education) – IUP (før Islands Pædagogisk Universitet) og på Akureyris Universitet. Uddannelsessystemet i Island og alle undervisningsformål er nu under revidering og nye love om samtlige skoletrin – fra børnehaver til universiteter – blev vedtaget d. 30. maj 2008 samtidig med at læreruddannelsen på Islands Pædagogiske Universitet blev slået sammen med Islands Universitet. Desuden love om læreres og skolelederes uddannelse og ansættelse. Universiteter i Island har stor *selvstændighed*, hvilket også gælder for læreruddannelsen. Lovene er rammelov om rettigheder, og krav om lærerkompetence for forskellige skoletrin; hvor der bl.a. fremstilles krav for uddannelsesgrader. Beslutninger om uddannelsens indhold bestemmes inden for hvert universitet. Alle fastansatte lærere – lektorer, docenter og professorer – har forskningspligt.

Den største forandring i de nye lov indebærer at fra den 1. juli 2011 skal alle nye lærere i børnehaver, grundskole og videregående skoler, have *mastersgrad*.

Andre reformtendenser er følgende:

I den nye lov står den indkluderende skole i focus. Der sigtes på helhedssyn på skolesystemet og flydende grænser mellem skoletrin. I IUP har læreruddannelsen også været under revidering. Der sigtes på større sammenhæng og integration mellem teoretisk og praktisk viden og erfaringer i praksisfeltet. Alle kurser skal være forskningsbaserede og alle kurser skal knyttes direkte eller indirekte til praksisfeltet. Hele gradsystemet er blevet revurderet for at falde inden for de rammer som Bologna vedtægten sætter.

Universiteterne får godkendelser på grundlag af deres fagområder og underafdelinger. Universiteterne skal have godkendelse til læreruddannelsen for at kunne tilbyde uddannelse indenfor området (sbr. Appendiks B om accreditation of Higher Education Institutions).

Læreruddannelsesprogrammerne i IUP tilbyder videreuddannelser for hele det pædagogiske felt, d.v.s. også for lærere og pædagoger med ældre eksaminer.

2.2 Afgrænsning af den nationale analyse

Beskriv hvilke læreruddannelsesprogrammer der indgår i den nationale analyse.

Lav derudover en oversigt over de øvrige eksisterende nationale læreruddannelsesprogrammer, som ikke indgår i analysen (fx meritlæreruddannelsen og e-learningprogrammer). I den forbindelse skal der i appendix 1 vedlægges en oversigt over uddannelsessystemet.

Der findes begrænsede oplysninger om læreruddannelsen på nationalt niveau. Den nationale analyse i denne rapport tager udgangspunkt i læreruddannelsen på to universiteter:

- Islands Universitet – Institut for pædagogik (School of Education) – IUP
- Akureyris universitet

I nogen tilfælde findes der kun oplysninger fra IUP.

Flertallet af grundskole- og børnehavelærere i Island bliver uddannede i IUP (ca 90 % af grundskolelærere og 80 – 90 % af børnehavelærere) resten er uddannet på Akureyris Universitet som har tilbudt læreruddannelse fra 1993. De fleste gymnasielærere har haft deres uddannelse fra Islands Universitet (før fusioneringen med Islands Pædagogiske Universitet); de tager først B.S. eller B.A. grad i et fag og derefter pædagogisk overbygning (60 ECTS). Men de har også haft uddannelse fra Islands Pædagogiske Universitet og Akureyri.

Skema med oversigt over de nationale læreruddannelsesprogrammer er vedlagt i Appendix A.

Andre alternativer (ekskluderet i denne analyse)

Reykjaviks Universitet (HR). Diplomuddannelse – 60 ECTS tilbudt fra 2005. HR har til formål at uddanne lærere på enkelte fagområder for de øverste klasser i folkeskolen, samt for ungdomsuddannelserne.

Reykjaviks Kunstakademi uddanner lærer inden for de praktiske musiske fag samt drama og design. De studerende på Kunstakademiet i Reykjavik kan erhverve sig ret til at undervise i disse fag i folkeskolen samt på ungdomsuddannelserne.

Islands Universitet (IU) - før fusioneringen med Islands Pædagogiske Universitet. Diplomauddannelse - pædagogisk overbygning (60 ECTS) på B.S. eller B.A. grad i et fag.

Idrætslærere fik i lang tid deres uddannelse i specialskoler. Uddannelsen blev overført på universitetsniveau året 1974 og samtidig slået sammen med Det Pædagogiske Universitet. Idrætslæreruddannelsen har nu sit eget fakultet og bliver struktureret på en anden måde end den almindelige læreruddannelse. Idrætslærer tager B.Ed grad eller B.S grad og får ret til at undervise i grundskole og på ungdomsuddannelser.

2.3 Nationale styringstendenser

Beskriv kort den seneste udvikling i den nationale regulering af læreruddannelsen/(erne), fx centrale temaer i den seneste reform og/eller kommende reformer. Beskriv kort den relevante historik for reformtiltagene.

I slutningen af maj måned 2008 blev der i Alþingi vedtaget love om børnehaver, folkeskolen, ungdomsuddannelser samt om læreruddannelsen. Den nye lov om læreruddannelse trådte i kraft 2008 samtidig med at læreruddannelsen på Islands Pædagogiske Universitet blev fusioneret med Islands Universitet. Fakultetet hedder nu Institut for pædagogik (School of Education). Læreruddannelsen på nationelt plan er nu under revidering med udgangspunkt i disse lovændringer.

Den nye læreruddannelse adskiller sig fra den gamle læreruddannelse på nogle væsentlige områder:

Fra den 1. juni 2011 skal alle nye lærere, og andre der uddannes indenfor de pædagogiske områder, have *mastersuddannelse* dvs. 300 ECTS. Der bliver lagt stor vægt på at forøge kvaliteten og kontinuiteten i læreruddannelsen, og muligheder for specialisering, blandt andet ved at forlænge læreruddannelsen for grundskole- og børnehvelærere *fra 3 til 5 år*.

I den nye lov står den indkluderende skole i focus, både hvad angår folkeskolen og ungdomsuddannelserne. Lærerne på alle skoletrin skal have kompetence til at undervise i klasser med elever fra forskellige kulturer, med forskellige modersmål, forskellige evner og særlige behov. Styringstendenserne sigter på at skolesystemet bliver set som en helhed; der sættes på at grænserne mellem de forskellige skoletrin bliver mere flydende og at lærerens certifikat til at undervise gælder på flere end et uddannelsesniveau. Fokuset er også på forskellige uddannelses tilbud til lærere i forskellige universiteter.

Undervisningsministeriet er nu i gang med at udarbejde en bekendtgørelse om grove retningslinjer om læreruddannelsens indhold.

Reformtendenser på IUP Islands Universitet – Institut for pædagogik (School of Education):
Alle professionsuddannelser ved IUP er forskningsbaserede (research based) hvor tre "tråde" går parallelt igennem hele uddannelsesforløbet:

- forskning og videnområde
- praktiktilknytning
- kreativitet og kommunikation

Alle kurser skal knyttes til fagområde/viden og forskning, og samtidigt til praksisområdet. Studiet til M.Ed er blevet omstruktureret sådan at de studerende kan tage mastersuddannelse direkte efter at have afsluttet bacheloruddannelsen. Det skal blandt andet sikre, at uddannelserne er af høj kvalitet og er relevante for skolen og samfundet.

Fjernundervisning har fortsat sin store plads i læreruddannelsen. Alle kurser er fleksible i formen, planlagt som både dagstudium og fjernstudium.

2.4 Styringsgrundlag

Beskriv styringsgrundlaget for læreruddannelsen/(erne). Beskrivelsen skal give et overblik over den relevante gældende lovgivning (ramme-, detaillovgivning etc.). Beskrivelsen skal belyse i hvilken grad uddannelsen er reguleret af national lovgivning og i hvilken grad de enkelte institutioner selv kan træffe beslutninger om uddannelsens form og indhold.

De to største læreruddannelsesprogrammer hører under de statslige universiteter. Universiteterne skal have en speciel tilladelse eller certifikat for at kunne uddanne lærere. Der blev vedtaget en ny lov om offentlige universiteter d. 30. maj 2008 som er en opdatering af loven fra 2006. Der er fælles lov for alle statslige universiteter.

I lovmæssig henseende er hver enkelt højere uddannelsesinstitution ansvarlig direkte over for Undervisningsministeriet. På de statslige universiteter udpeger ministeren to repræsentanter til konsistoriet i hver institution. Andre medlemmer af konsistoriet kommer fra institutionen, og omfatter repræsentanter for både lærere og studerende.

I de nye vedtagne love er der løse retningslinjer angående indhold, men de handler specielt om styrereform samt regler om personaleforhold og om de studerende. De enkelte institutioner kan selv træffe beslutninger om uddannelsens form og indhold. Der opstilles ingen krav angående indholdet i lærerstudiet, hvilket dog vil blive ændret, dersom Undervisningsministeriet nu er i gang med at udarbejde grove retningslinjer læreruddannelsens indhold.

Universitetsråder har til opgave at fastsætte regler om ansættelse til de akademiske stillinger. Endvidere skal rådet fastsætte rekruttering til de enkelte studielinjer. De står desuden for sammensætningen af de faglige udvalg, der skal bedømme ansøgere til videnskabelige stillinger og

fremgang i arbejdet. De uddeler doktorgrader og udtaler sig om akademiske forhold af væsentlig betydning for fakultetets virksomhed.

Hvert universitet har stor selvstændighed. Om læreruddannelsen gælder lov om officielle universiteter og lov om læreres og skolelederes – på forskellige skoleniveauer – uddannelse, ansættelse og rettigheder. I lovene er reglerne om uddannelseskraft til lærere ret almene. Der kræves masteruddannelse til alle niveauer undtagen til lærere på erhversuddannelserne.

Hvert universitet eller fakultet har derfor frihed for at bestemme regler, blandt andet:

- Om dispensation og begrænsninger fra almene rekrutteringsregler
- Om planlægning af studielinier
- Om indholdet i kurser
- Om fokus og målsætninger i studiet som helhed
- Om forholdet mellem de enkelte fag foruden linjefag **vs** pædagogik/almen didaktik
- Om evaluering
- Om strukturering af studiet

Alle fastansatte lærere i læreruddannelsen – lektorer, docenter og professorer – har forskningspligt lige som alle andre universitetslærere på de statslige universiteter.

2.5 Læreruddannelsen/(erne)s organisering

2.5.1 Overordnet organisering

Beskriv læreruddannelsen/(erne)s overordnede organisering. Beskrivelsen skal tage udgangspunkt i om uddannelsen/(erne)s teoretiske, pædagogiske og praktiske elementer er organiseret som et integreret forløb (enhedsuddannelse) eller om uddannelsens elementer er organiseret konsekutivt, dvs. om de enkelte elementer sammensættes fra forskellige uddannelsesprogrammer.

Uddannelsen til lærere i folkeskolen er organiseret som en integreret enhed mellem uddannelsernes teoretiske, pædagogiske og praktiske elementer, både på bachelorniveau og mastersniveau. Uddannelsen til gymnasielærere er organiseret konsekutivt; opdelt i faguddannelse til B.A eller B.S grad og derefter pædagogisk overbygning. Pædagogisk uddannelse for lærere ved erhvervsskolerne organiseres også som konsekutiv uddannelse. Håndværksmestergrad kræves for at komme på studiet som består i pædagogisk overbygning (60 ECTS) på universitetsniveau. Nedenstående figur illustrerer de islandske læreruddannelser og deres overordnede organisering.

	Uddannelse til lærer i folkeskolen	De almene gymnasiale uddannelser	Pædagogisk uddannelse for lærere ved erhvervsskolerne
Undervisningsområde	Grundskoleniveau	Ungdomsuddannelsesniveau	Ungdomsuddannelsesniveau
Type (BA/MA)	Bacheloruddannelse (B.Ed) 1974 – 2011 M.Ed eftir 2011	Pædagogisk overbygning på bachelor eller master (BA, BS)	Pædagogisk overbygning håndværksmester grad
Integreret eller konsekutiv	Integreret	Konsekutiv	Konsekutiv
Længde i ECTS	240 ECTS 300 ECTS efter 2011	Pædagogisk overbygning: 60 ECTS til året 2011 Mastergrad efter 2011 (120 ECTS)	Pædagogisk overbygning: 60 ECTS (samme eftir 2011)
Institution	Universiteter	Universiteter	Universiteter

2.5.2 Læreruddannelsens struktur og varighed ift. Bologna

Angiv i nedenstående tabel oplysninger om læreruddannelsen/(erne)s gradsstruktur. Betegnelsen gradsstruktur refererer til Bologna-strukturens 2 niveauer (1st +2nd cycle degrees, BA/MA)

Tabel 1

Læreruddannelsen/(erne)s struktur og varighed ift. Bologna (sæt kryds og angiv varighed i ECTS)

Institution/niveau	First + second cycle-struktur	Anden struktur (angiv hvad)
Grundskoleniveau (kl.trin 1-10)	B.Ed + M.Ed	Integreret 300 ECTS
Alment gymnasialt niveau (kl.trin 1-4) (16 – 20 år)	BS. /BA + M.Ed	Konsekutiv 300 ECTS
Erhvervsfagligt niveau (kl.trin 1 - 4) 16 – 20 år		Pædagogisk overbygning (30 ECTS)

Beskriv og vurder herefter hvordan man nationalt har håndteret Bologna-målsætningen i forhold til uddannelsernes grader, placering, struktur mv. Beskriv ligeledes hvilke problemstillinger der gør/har gjort sig gældende i forbindelse med implementeringen.

I Island har læreruddannelsen i de sidste årtier været tre årig universitetsuddannelse til bachelorgrad (for grundskolelærere og børnehavelærere). I 2006 startede man på Islands Pædagogiske Universitet, reorganisering af hele læreruddannelsen, med udgangspunkt i Bologna vedtægtens kvalitetskriterier og også målætninger om længere og bedre læreruddannelse end den vi har haft. Foruden forlængelse af læreruddannelsen, med tilføjelse af studie til mastergrad, blev formål og indholdsbeskrivelser i alle kurser omskrevet, hvor viden og kompetencekrav blev gjort tydeliger end før. Arbejdsgrupper i vedkommende universiteter har defineret hvilken kompetence studenterne skal magte efter afsluttet Bachelor- og Masters grad (se Appendiks C,). Hvilket har

ført til stort arbejde og mangfoldige komplikationer. Hele gradsystemet blev revurderet for at falde inden for de rammer som Bologna vedtægten sætter.

2.5.3 Institutionel placering

Beskriv typen af institutioner (universitet, højskole mv.), hvor der uddannes lærere. Hvis der er fælles moduler på tværs af de forskellige institutioner skal disse indgå i beskrivelsen.

Islands Universitet – Institut for Pædagogikk – har til formål at uddanne de studerende til at varetage uddannelsen i børnehaver, i grundskole og på ungdomsuddannelserne. Universitet tilbyder videreuddannelser for hele det pædagogiske område.

Institut for pædagogik (School of Education) er fra den 1. juli 2008 e af Universitetets fem store institutioner. Samtidig blev Islands Pædagogiske Universitet (Kennaraháskóli Íslands) nedlagt. Antal studerende i Institut for Pædagogik (IUP) Universitetsskole (DPU) er omkring 22% (ca 2.500 af 11.000) af det samlede antal studerende på Islands Universitet.

IUP er ansvarlig for læreruddannelsen og bliver ved med at være det. Man vil satse på et nærmere samarbejde med andre af universitetets fakulteter ved at samles om kurser fx inden for linjefagene. Dette er ikke blevet struktureret endnu.

Omkring 60 % af de studerende til B.Ed studerer pr. fjernundervisning. De er koblet til skolens E-læringsportal – Blackboard. De fjernstuderende skal møde på skolen to gange en uge pr. semester.

Uddannelsen til mestergrad er flexibel uddannelse dvs. de studerende skal møde på skolen som dagstuderende 2-5 gange pr. semester.

Islands Universitet – Institut for pædagogik (School of Education) – har til formål at uddanne de studerende til undervisning i børnehaver, i grundskole og på ungdomsuddannelserne. Universitet tilbyder videreuddannelser for hele det pædagogiske felt.

Universitetet i Akureyri har blandt andet til formål at uddanne de studerende til at varetage uddannelsen i børnehaver, i folkeskolen og på ungdomsuddannelserne. Islands Universitet og Universitetet i Akureyri er begge statslige universiteter og de eneste to som uddanner til B.Ed. graden. Læreruddannelsen på Akureyris universitet er et program indenfor det humanistiske-og socialvidenskabsområde.

Beskriv desuden de mest centrale forskelle ved læreruddannelsen/(erne) ved de forskellige typer af institutioner (hvis relevant).

2.6 Godkendelse og andre kvalitetssikringsformer

Beskriv hvilke former for ekstern kvalitetssikring der anvendes i relation til læreruddannelsen/(erne). Her tænkes på kvalitetssikring gennem eksempelvis akkreditering af både nye og eksisterende uddannelser, auditering, censorinstitutionen eller ministeriel godkendelse.

De samme regler gælder om den statslige godkendelse og kvalitetssikringsnorm om læreruddannelse som for andre universiteter i Island.

Universiteterne får godkendelser på grundlag af deres fagområder og underafdelinger. Universiteterne skal have godkendelse til læreruddannelsen for at kunne tilbyde uddannelse indenfor området (sbr. appenks B um accreditation of Higher Education Institutions).

I henhold til den samme lovgivning har Undervisningsministeriet udgivet „National Qualification Framework for higher education and degrees“ som er i overensstemmelse med Bologna-procesen og grundlæggende når universiteterne ansøger om godkendelse.

En kvalitetskontrol som bygger på universiteternes interne kvalitetskontrollsystem og treårsplan om ekstern evaluering i henhold til lovgivning om universiteter. Man planlægger nu nærmere regler om kvalitetskontrol med hensyn til undervisning og forskning, med udgangspunkt i loven om universitet.

Ifølge Universitetsloven (fra 2006) blev der udstedt en bekendtgørelse (nr 63/2006) vedrørende kvalitetskontrol af undervisningen på universiteter med henblik på etablering af et formelt internt kvalitetskontrollsystem (sbr IV. Kapitel i loven). Ministeriet tager initiativet til at gennemføre ekstern evaluering af højere uddannelsesforløb eller uddannelsesinstitutioner og er ansvarligt for anerkendelse af nye grader. Der er fastsat arbejdsregler for udførelsen af hver af disse kapitler. IPU har et internt kvalitetskontrollsystem hvor man regelmæssigt evaluerer undervisningens kvalitet (de studerendes indstilling), forskning, service og administration. Desuden har IUP defineret "learning outcome for alle linier (Appendiks C).

2.7 Formelle kompetencekrav til undervisere på læreruddannelsen

Angiv i nedenstående tabel hvilke krav der stilles til undervisere på læreruddannelsen/(erne). Relevante parametre til at besvare dette vil være hvilket uddannelsesniveau, der er fastsat som mindstekrav for at kunne undervise på læreruddannelserne, og hvorvidt der er fastsat et praksiskrav for at kunne undervise.

Ved akademiske ansættelser bliver ansøgenes kvalifikationer vurderet af en komite som udnævnes af universitetet. Man ansættes på baggrund af akademisk uddannelse på mastersniveau eller tilsvarende.

Efterhånden skal ansøgerne have doktorgrad for at have mulighed for fastansættelse. Det gælder for undervisere på alle niveauer på læreruddannelsen.

Alternativt kan man ansættes et år ad gangen som adjunkt, hvis vedkommende har de nødvendige kompetencer, som oftest er praktisk erfaring på vedkommende skoletrin.

2.8 Formelle kompetencekrav til dimittenderne i forskellige dele af skolesystemet

Angiv i nedenstående tabel hvilke kompetencekrav der er til undervisere på forskellige niveauer i skolesystemet. Der ønskes en udspecificering af hvilke kompetencekrav der gælder for at kunne undervise på henholdsvis grundskoleniveau og ungdomsuddannelsesniveau (alment og erhvervsfagligt gymnasialt niveau).

Tabel 2

Kompetencekrav til dimittenderne med henblik på undervisning på:

Grundskoleniveau (kl.trin 1-10)	Mastergrad efter året 2011
Alment gymnasialt niveau (kl.trin 1 - 4) 16 – 20 år	Mastergrad eftir året 2011
Erhvervsfagligt niveau (kl.trin 1 - 4) 16 – 20 år	Håndværkmester + 60 ECTS pædagogik

3 Studenterkarakteristik og rekruttering

Denne del af studiet er orienteret mod hvem og hvor mange der søger læreruddannelserne. Der er altså fokus på læreruddannelsesprogrammernes generelle attraktivitet og karakteristika for de studenter, der optages. Udover spørgsmålet om rekruttering og lærerstuderendes socioøkonomiske baggrund, vil studiet omfatte beskrivelser af adgangskrav, frafald, gennemførelsetid mv.

Analyserne og komparationerne på dette område vil basere sig på tilgængelige kvantitative data i hvert af de nordiske lande, det vil sige tal fra nationale statistikagenturer, tal fra koordinerede tilmeldinger, ressourceregnskaber el. lign.

3.1 Opsummering af afsnittet

Formuler på baggrund af de oplysninger der præsenteres i dette temas enkelte afsnit en opsummering af de mest centrale nationale trends i relation til læreruddannelsen/erne). Opsummeringen skal pege på de valgte eller mulige løsninger der fokuseres på nationalt.

Oplysninger i dette kapitel angår Island Universit - Institut for pædagogik og i nogen tilfælder også Universitetet i Akureyri da der findes ingen national database i Island. Antal ansøgere til lærereuddannelse på grundskoleniveau svinder. I året 2003 var ansøgerantallet 711 – i 2007 er det faldet til 392. Denne forskell klares blandt andet med at intil sidste år var det muligt at sende ansøgning intil flere forskellige studielinejer. En anden forklaring er at i de sidste år er der en stor økning i tilbudt på universitets uddannelse. Alligevel skal det påpeges at er er ikke en stor forskell fra det ene år til det andet i antallet af dem som hvert år begynder læreruddannelsen. De fleste ansøgere har studentereksamen. Antal kvinder indenfor lærereuddannelse er meget større end antal mænd, specielt på grunskoleniveau. Kønsforholdet er mere i balance på ungdomsuddannelsens niveau. Oplysning om etnisk baggrund, gennemførelsetid og frafald er ikke tilgængelige.

3.2 Rekruttering og rekrutteringsmønstre 2003-2007

Angiv i nedenstående tabel oplysninger om rekruttering og rekrutteringsmønstre i årene 2003-2007.

Tabel 3
Rekruttering og rekrutteringsmønstre 2003-2007

Niveau	År	Antal ansøgere	Antal ansøgere til læreruddannelsen ud af samlet ansøgetal til alle videregående uddannelser (i procent)	Antal ansøgere med 1. prioritet	Antal optagne	Antal optagne på kvote 2	Antal pladser	Antal ledige pladser	Antal ny-startede (reelle tilgang)
Grundskoleniveau (kl.trin 1-9)	2003	711	Ikke tilgængeligt	-	-	-	-	-	219
	2004	620	-	443	300	56	300	-	285
	2005	480	-	325	223	32	223	-	186
	2006	419	-	291	263	70	263	-	244
	2007	392	-	266	334	75	334	-	236
Alment gymnasialt niveau (kl.trin 10-12)	2003	327	-	-	60	-	60	-	81
	2004	305	-	232	101	27	101	-	123
	2005	149	-	98	50	11	50	-	36
	2006	195	-	148	78	17	78	-	65
	2007	179*	-	237	110	36	110	-	139
Erhvervsfagligt niveau (kl.trin 10-12) **	2003	-	-	-	-	-	-	-	40
	2004	102	-	77	52	5	52	-	49
	2005	65	-	54	42	4	42	-	34
	2006	47	-	43	41	0	41	-	36
	2007	54	-	44	44	7	44	-	30

Alle oplysninger i tabellen angår IPU

*2007 var første gang tilbud om læreruddannelse på mastersniveau

** Idrætslæreruddannelsen giver ret til at undervise i idræt i folkeskolen og på ungdomsuddannelserne

3.3 Adgangskrav

Beskriv de formelle adgangskrav til læreruddannelsen/erne, herunder udviklingen i adgangskravene de seneste fem år. De formelle adgangskrav kan fx belyses ved:

- adgangsgivende eksamen
- karaktergennemsnit (opgjort efter ECTS skala)
- specifikke niveauekrav (fx matematik...)

Beskriv og vurder endvidere udviklingen i de studerendes reelle indgangsniveau i forhold til både karaktergennemsnit og uddannelsesbaggrund. Karaktergennemsnittet bør beskrives med udgangspunkt i den internationale ECTS-skala.

Der bliver gjort krav om studentereksamen for at kunne komme ind på studiet til B.Ed grad. Hvis ansøgerne er flere end kan blive optaget er det de højeste karakterer som gælder. En udenlandsk eksamen som kan sidestilles med en islandsk gymnasial uddannelse. Dispensation fra optagelseskravene (gælder for Islands Pædagogiske Universitetsskole - IPU)

Der er en mulighed at ansøge om dispensation fra optagelseskravene, hvis ansøgerne opfylder følgende betingelser:

- Er fyldt 26 år ved studiestart
- Har fuldført en uddannelse og / eller erfaring som vedkommende universitet bedømmer samsvarende studenteksamen.

Adgangskrav til mastersuddannelsen.

Masteruddannelserne er rettet mod lærere, som ønsker videreuddannelse på akademisk niveau. Undervisningen er forskningsbaseret. Adgangskravene er at have afsluttet B.Ed, B.S eller B.A.

3.4 Lærerstuderendes baggrund

Angiv i nedenstående skemaer oplysninger om de lærerstuderendes socioøkonomiske baggrund i forhold til de studerendes:

- Køn
- Etnicitet (oplys hvilken definition af etnicitet der anvendes)
- Gennemsnitsalder
- Uddannelsesbaggrund

Hvis denne data ikke er tilgængelig, kan de lærerstuderendes baggrund beskrives på baggrund af gennemførte undersøgelser.

Oplysningene i nedenstående tabel giver oversigt over dagskole kønforholdene i studenterne i dagskolen og studenterne i fjernundervisningen.

Tabel 4
Den kønsmæssige fordeling på læreruddannelserne (procent)

Niveau	År	Kvinder			Mænd		
		dags	Fjern	Total	dags	fjern	Total
Grundskoleniveau (kl. trin 1-10)	2003	86,4	89,2	87,7	13,6	10,8	12,3
	2004	85,1	85,8	85,4	14,9	14,2	14,5
	2005	82,5	86,5	84,2	17,5	13,5	15,8
	2006	84,4	85,5	84,9	15,6	14,5	15,1
	2007	81,3	85,5	83,8	18,7	13,5	16,2
Alment gymnasialt niveau (kl. trin 1 - 4)	2003	64,4	59,0	61,5	35,6	41,0	38,5
	2004	45,8	49,2	48,7	54,2	50,8	51,3
	2005	35,9	47,5	43,0	64,1	52,5	57,0
	2006	42,0	20,0	39,6	58,0	80,0	60,4
	2007	*	66,8	66,8	*	33,2	33,2
Idrætslærere **	2003			43,2			56,8
	2004			45,5			54,5
	2005			49,1			50,9
	2006			52,2			47,8
	2007			55,8			44,2

Disse oplysninger er kun fra IUP

*kun tilbydt som fjernstudie

**Idrætslæreruddannelsen giver ret til at undervise i folkeskolen og på ungdomsuddannelserne

Idrætslærerstudiet tilbydes kun i IPU og kun som dagskole

**Idrætslæreruddannelsen giver ret til at undervise i folkeskolen og på ungdomsuddannelserne

Idrætslærerstudiet tilbydes kun i IPU og kun som dagskole

Kilde:

Tabel 5
Fordelingen i forhold til etnicitet på læreruddannelserne (procent)

Niveau	År	National etnisk baggrund	Anden etnisk baggrund end den nationale
Grundskoleniveau (kl.trin 1-9)	2003	Ikke tilgængelig	Ikke tilgængelig
	2004	"	"
	2005	"	"
	2006	"	"
	2007	"	"
Alment gymnasialt niveau (kl.trin 10-12)	2003	"	"
	2004	"	"
	2005	"	"
	2006	"	"
	2007	"	"
Erhvervsfagligt niveau (kl.trin 10-12)	2003	"	"
	2004	"	"
	2005	"	"
	2006	"	"
	2007	"	"

Kilde:

Oplys hvilken definition af etnicitet der anvendes i ovenstående tabel.

Tabel 6
De studerendes gennemsnitalder

Niveau	År	Gennemsnitsalder
Grundskoleniveau (kl.trin 1-9)	2003	Ikke tilgængelig
	2004	"
	2005	"
	2006	"
	2007	"
Alment gymnasialt niveau (kl.trin 10-12)	2003	"
	2004	"
	2005	"
	2006	"
	2007	"
Erhvervsfagligt niveau (kl.trin 10-12)	2003	"
	2004	"
	2005	"
	2006	"
	2007	"

Kilde:

Der findes ikke oplysninger på nationelt niveau om studetens gennemsnitalder. Men i IPU findes oplysninger om gennemsnitsalder for alle registrerede studenter fra 2003. Gennemsnitsalderen på masters og doktors niveau er højere men gennemsnitsalderen for dem som begynder sin læreruddannelse på bachelor niveau har været mellem 25 og 29 år, lidt forskelligt efter uddannelser.

Tabel 7
Gennemsnitalder i IUP (alle læreruddannelser)

	alder
2003	34,5 (sd 10)
2004	34,6 (sd 10)
2005	34,5 (sd 10)
2006	35 (sd 10)
2007	35 (sd 10)

3.5 Gennemførelsestid, frafald og frafaldstidspunkt

Angiv i nedenstående skema oplysninger om gennemførelsestid og frafald ud fra følgende punkter:

- Fuldførelsesprocent
- Gennemsnitlig gennemførelsestid
- Antal studerende som gennemfører på normeret tid

Hvis data ikke er tilgængelig, kan de lærerstuderendes baggrund beskrives på baggrund af gennemførte undersøgelser.

Tabel 8
Gennemførelsestid

Niveau	År	Fuldførelsesprocent	Gennemsnitlig gennemførelsestid	Antal studerende som gennemfører på normeret tid
Grundskoleniveau (kl. trin 1-9)	2003	ikke tilgængelig	"	88
	2004	"	"	91
	2005	"	"	157
	2006	"	"	ikke tilgængelig
	2007	"	"	112
Alment gymnasialt niveau (kl. trin 10-12)	2003	"	"	72
	2004	"	"	33
	2005	"	"	45
	2006	"	"	18
	2007	"	"	28
Erhvervsfagligt niveau (kl. trin 10-12)	2003	"	"	ikke tilgængelig
	2004	"	"	"
	2005	"	"	"
	2006	"	"	"
	2007	"	"	"

Kilde:

Angiv i nedenstående skema oplysninger om frafald.

Hvis data ikke er tilgængelig, kan de lærerstuderendes baggrund beskrives på baggrund af gennemførte undersøgelser.

Oplysninger om frafald er ikke tilgængelig men i IUP har det været omkring 15 % de sidste år.

Tabel 9
Frafald –

Niveau	År	Frafald i procent	Gennemsnitlig frafaldstid
Grundskoleniveau (kl.trin 1-9)	2003		
	2004		
	2005		
	2006		
	2007		
Alment gymnasialt niveau (kl.trin 10-12)	2003		
	2004		
	2005		
	2006		
	2007		
Erhvervsfagligt niveau (kl.trin 10-12)	2003		
	2004		
	2005		
	2006		
	2007		

Kilde:

Beskriv på baggrund af relevante undersøgelser af frafald mønstre for frafald, herunder frafaldstidspunkt, dvs. det tidspunkt i uddannelsesforløbet de studerende typisk falder fra (i forbindelse med praktikken, bacheloropgave etc.). Hvis muligt, beskriv gerne mønstre for frafald i forhold til de studerendes alder, køn og etnicitet.

Tabel – Frafall af studerende på Islands pædagogiske Universitet (IPU) – grundskoleuddannelsen
Totalt frafall af studerende (det antal studerende af alle de studieregistrerede som holdt op) i de årgange, som blev registreret som studieaktive i perioden 2002 - 2006

Tabel 10

	2002	%	2003	%	2004	%	2005	%	2006	%	2007
Registre- rede dagstu- derende	174		129		171		132		148		
Frafald – dagstu- derende	5	2,9	6	3,4	25	14,4	13	7,5	22	12,6	
Registre- rede – fjernstu- derende	134		78		130		66		106		
Frafald – fjernstu- derende	14	10,4	17	21,8	43	33,1	19	28,8	30	28,3	
Registre- rede – totalt	308		207		301		198		254		
Frafald - totalt	19	6,2	23	11,1	68	22,6	32	16,1	52	20,4	

Tabellen viser frafaldet af studerende som opsamlet frafall over perioden (6,5 % af dem, som blev registreret som studieaktive i 2002, har stoppet deres studier, da disse data blev indsamlet i 2007). Ifølge disse tal har frafaldet af studerende på grundskoleuddannelsen på IPU været stigende i perioden, men er dog mindre end det gennemsnitlige frafall på Islands Universitet i

samme periode. Det er særligt iøjnefaldende, at frafaldet steg betydeligt i 2003 og 2004. Den mest sandsynlige forklaring på dette er, at netop i disse år blev der optaget flere studerende, men samtidig var det økonomisk opgangstider for det islandske erhvervsliv, hvilket var med til at trække folk ud på arbejdsmarkedet. Fra 2004 har frafaldskvotienten været faldende igen. Af tallene fremgår det endvidere klart at frafaldet blandt fjernstuderende er en del højere end frafaldet blandt dagstuderende, selvom forskellen i løbet af årene er blevet mindre. Af en rapport, som omhandler fjernundervisningen ved IPU, fremgår det, at 75 % af de fjernstuderende ved siden af studierne har et deltidsarbejde svarende til mere end 75 %, og det er sandsynligvis også særligt i denne gruppe af studerende, at man kan finde dem, der holder op på studiet eller som tager længere tid om studierne end andre. Erfaringen blandt de lærere, som underviser de førsteårsstuderende, viser endvidere tydeligt, at en stor del af dem som bliver registreret som "holdt op", aldrig for alvor har været studieaktive. Ligeledes er der også en gruppe studerende, som ikke indfrier de faglige krav, som kurserne på det første semester stiller. Det er de færreste af dem som starter på 2. semester, der holder op på studiet.

4 Læreruddannelsernes struktur og vægtning af fag og faglige elementer

Denne del af studiet er orienteret mod en beskrivelse af læreruddannelsesprogrammernes indholdsmæssige struktur og vægtning af fag og faglige elementer. Den systematik som læreruddannelsesprogrammer anlægger som en skelnen mellem undervisningsfag, fagdidaktik, pædagogiske fag og praktik (de såkaldte fire søjler) vil blive anvendt som systematik for komparationerne.

Analyserne på dette område vil overvejende blive baseret på de beskrivelser af læreruddannelsesprogrammerne der foreligger i form af evalueringer og nationale bidrag til læreruddannelsesforskningen samt studieordninger og eventuelle centrale krav og retningslinjer mv..

4.1 Opsummering af afsnittet

Formuler på baggrund af de oplysninger der præsenteres i dette temas enkelte afsnit en opsummering af de mest centrale nationale trends i relation til læreruddannelsen/(erne)s indhold og uddannelsesstedernes mulighed for decentrale løsninger. Opsummeringen skal pege på de valgte eller mulige løsninger der fokuseres på nationalt.

Et overordnet formål for læreruddannelsen eller indholdsmæssig struktur for den findes ikke på nationelt niveau i Island. Ethvert universitet kan for sig selv bestemme forholdet mellem forskellige fag så længe som programmet har været godkendt af ministeriet. Oplysningene i dette kapitel angår derfor kun Islands Universitetet - Institut for pædagogik (IUP). Learning outcomes har været defineret og godkendt af ministeriet for alle uddannelser indernfor IUP. Se eksempler i Appendix C.

4.2 Læreruddannelsens overordnede formål

Angiv i nedenstående skema læreruddannelsens overordnede formål og hvordan formålsbeskrivelsen relaterer sig til læringsudbytte ('learning outcomes' - som formuleret i den nationale og/eller europæiske kvalifikationsramme).

Overordnede formål findes kun på institutionelt niveau. Informationen i tabel 9 angår Island Universitet – Institut for pædagogikk. Den overordnede formål er under revidering på grund af ny lov.

Tabel 11
Læreruddannelses overordnede formål

Niveau	Uddannelsens overordnede formål	Er uddannelsens overordnede formål beskrevet i forhold til learning outcomes	Er learning outcomes relateret til 1st og 2nd cycle-niveauerne (kun hvis ja i forrige kolonne)
Grundskoleniveau (kl.trin 1-10)	<p>at den studerende tilegner sig faglig og pædagogisk indsigt og praktiske forudsætninger for at virke som lærer og for at forestå undervisning og formidling</p> <p>at den studerende under anvendelse af sine teoretiske og praktiske forudsætninger lærer at samarbejde, at planlægge, udføre og vurdere undervisning,</p> <p>at den studerendes personlige udvikling fremmes gennem selvstændigt arbejde med stoffet, gennem samarbejde og gennem medansvar for sin uddannelse</p> <p>at den studerendes engagement og glæde ved at arbejde med børn og unge under uddannelse styrkes.</p> <p>at den studerende udvikles personligt, fagligt og teoretisk</p>	ja	ja
Alment gymnasialt niveau (kl.trin 1 - 4) 16 – 20 år)		ja	ja
Erhvervsfagligt niveau (kl.trin 1 - 4) (16 – 20 år)		ja	nei

4.3 Læreruddannelsen/(erne)s indholdsmæssige struktur

Beskriv læreruddannelsen/(erne)s indholdsmæssige struktur herunder forhold mellem obligatoriske og ikke obligatoriske fag. Beskrivelsen skal tydeliggøre variationen i de forskellige uddannelsesprogrammer, herunder om der de samme læringsmål på tværs af uddannelsesinstitutioner.

Besvarelsen skal suppleres af en figur der illustrerer strukturen.

Inholdsmæssig struktur findes ikke på national niveau. På Islands universitet – Den pædagogiske universitetsskole er den indholdsmæssige indholdsstruktur sådan:

Tabel 12
B.Ed. studium

Almene grundkurser – metodologi, skrivning etc.	20 ECTS	Obligatoriske for alle studenter
Pædagogisk psykologi	10 ECTS	Obligatorisk for alle studenter
Pædagogisk filosofi/sociologi	10 ECTS	Valg mellem to kurser
Almen didaktik	30 ECTS	Delvis valg eftir linier. Heraf praktik mindst 10 ECTS
Liniefag – specialisering – samt praktik	80 ECTS	Valg mellem 14 linier. Heraf praktik mindst: 14 ECTS
Valgfag	20 ECTS	5 kurser vælges (hver 4 ECTS)
Afslutningsopgave	10 ECTS	
I alt	180 ECTS	

Tabel 13
M.Ed. studium

Forskningsmetoder	10 ECTS	Obligatorisk kursus
Pædagogisk psykologi, sociologi/filosofi	20 ECTS	Obligatoriske kurser
Specialisering i fag / emner	60 ECTS	Valg mellem forskellige linier
Valgkurser	10 ECTS	
Afslutningsopgave	20 ECTS	
I alt	120 ECTS	

B.Ed + M.Ed = 300 ECTS

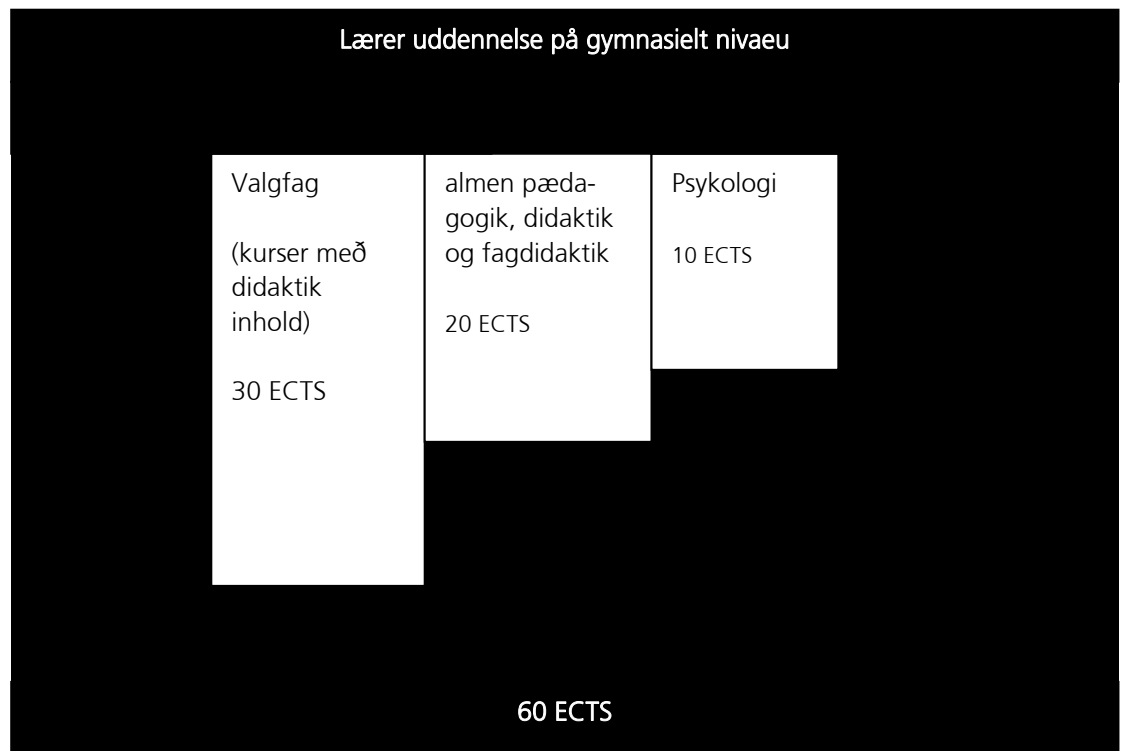
Uddannelse på gymnasialt niveau 60 ECTS (til året 2011). *Forudgående krav:* B.A eller B.S i et fag som der undervises i i folkeskolen eller på ungdomsuddannelserne.

Tabel 14

pædagogik, psykologi, almen undervisningsdidaktik, og fagdidaktik	<i>Obligatorisk:</i> - 30 ECTS
Fagdidaktik	<i>Obligatoriske valgfag:</i> -30ECTS

B.Ed på grundskoleniveau						
Undervisningsfag			Fællesfag			
Liniefag – specialisering – samt praktik (14 erts) 80 ECTS		Almenn didaktik 30 ECTS	Pædagogiske fag (andre en almenn didaktik) 20 ECTS	Studentens valg 20 ECTS	Andre fællesfag 10 ECTS	Bachelorprojekt 10 ECTS
		180 ECTS				

Kilde: Islands Universitet – Den pædagogisk Institut - betænkning

Kilde: Islands Universitet – Den pædagogisk Institut - betænkning

Idrætslæreruddannelsen har nu sit eget fakultet og bliver struktureret på en anden måde end den almindelige læreruddannelse. Idrætslærer tager B.Ed grad eller B.S grad og får ret til at undervise i grundskole og på ungdomsuddannelser.

4.4 Undervisningsfagernes (linjefag) omfang, placering og indhold

Beskriv de overordnede rammer for undervisningsfagene i forhold til følgende:

- Det samlede antal ECTS-point for undervisningsfagene
- Antal undervisningsfag de studerende (minimum og maksimum) skal vælge
- Graden af valgfrihed (er der f.eks. undervisningsfag der er obligatoriske)
- Krav til specialisering

Forventet omfang: 1 side

Beskriv herefter undervisningsfagernes placering og indhold i forhold til følgende:

- Hvor er fagene placeret på uddannelsen?
- Er undervisningsfagene integreret i eller adskilt fra undervisning i fagdidaktik og/eller de pædagogiske fag?
- Beskriv målene for læringsudbytte (learning outcomes) for undervisningsfagene

Information om liniefagene angår B.Ed program på grundskoleniveau i IUP.

Undervisningsfagene

Der er obligatorisk valg mellem 14 grundlæggende linjer foruden almen didaktik. De studerende skal vælge en linje – 80 ECTS på bachelour niveau. Praktik 14 ECTS, er integreret i fagdidaktikken på hver linje. Linjefaget og fagdidaktik er integreret.

På linjefagene er der fag der undervises i folkeskolen samt to tværfaglige linjer begynderundervisning og almen undervisning. De studerende skal vælge en linje ved studiestart. De begynder deres linjefag på det andet semester. Didaktik og praktik er obligatorisk er integreret del af hver linje. De studerende skal minimum tage otte kurser indfor linjefaget hvor de erhverver sig en viden indenfor faget og/eller området.

Linjerne er:

- Almen undervisning i folkeskolen
- begynderundervisning (indskoling),
- billedkunst,
- fremmede sprog (dansk, engelsk),
- informations- og kommunikationsteknologi
- islandsk
- håndarbejde (textil)
- mad og sundhed
- matematik
- materiel design
- musik, drama og dans
- naturfag
- samfundsfag
- tegnesprog

To af linjefagene er tværfaglige. Begynderundervisningen i folkeskolen(indskoling), hvor alle fag på dette klassetrin er integreret. Almen undervisning i folkeskolen. Denne linje er tænkt for klasse-læreren på mellemtrinnet. På denne linje tager den studerende fire linjefag dvs modersmål (20 ects), matematik(20 ects), samfundsfag (10 ects) og naturfag (10 ects). Desuden valgfag indenfor hvilken som helst linje (20 ects).

Valgkurser

Valgkurser på 20 ECTS er obligatoriske. Der er frit valg af forskellige kurser. Udbuddet er stort. De studerende kan vælge at uddybe deres eget linjefag eller vælge andre fag på andre linjer.

Målene for læringsudbyttet

Formålet med linjefagene er at der arbejdes hen imod, at de studerende får et solidt kendskab til linjefagene samt at kunne planlægge og gennemføre undervisningen i skolen. I fagdidaktik skal der arbejdes med udvikling af undervisningskompetence indenfor linjefagene.

Idrætslæreruddannelsen har nu sit eget fakultet og bliver struktureret på en anden måde end den almindelige læreruddannelse. Idrætslærer tager B.Ed grad eller B.S grad og får ret til at undervise i grundskole og på ungdomsuddannelser.

4.5 Fagdidaktikkens omfang, placering og indhold

Angiv i nedenstående skema fagdidaktikkens omfang i forhold til antal ECTS-point.

Fagdidaktik er integreret i fag undervisningen og kan ikke måles.

Formålet med linjefagene er at der arbejdes hen imod, at de studerende får et solidt kendskab til linjefagene samt at kunne planlægge og gennemføre undervisningen i skolen. I fagdidaktik skal der arbejdes med udvikling af undervisningskompetence indenfor linjefagene.

Tabel 15

Fagdidaktikkens omfang

Fag	Antal ECTS-point
I alt	

Beskriv herefter fagdidaktikkens placering og indhold i forhold til følgende:

- *Hvor er undervisningen i fagdidaktik placeret på uddannelsen?*
- *Er de fagdidaktiske fag integreret i undervisning af undervisningsfagene og/eller de pædagogiske fag, fx i form af et særskilt samarbejdsforløb?*
- *Beskriv målene for læringsudbytte (learning outcomes) for undervisningen i fagdidaktik*

4.6 De pædagogiske fags omfang, placering og indhold

Angiv i nedenstående skema antal ECTS-point for hvert af de pædagogiske fag.

Information i tabel 10 angår B.Ed program på grundskoleniveau i IUP.

Tabel 16

De pædagogiske fags omfang

Fag	Antal ECTS-point
Pædagogisk psykologi	10 ECTS
Pædagogik – valg mellem pæd sociologi og pæd. filosofi	10 ECTS
Almen didaktik	30 ECTS
I alt	50 ECTS

Beskriv herefter de pædagogiske fags placering og indhold i forhold til følgende:

- Hvor er fagene placeret på uddannelsen?
- Er de pædagogiske fag integreret i eller adskilt fra undervisning i fagdidaktik og/eller undervisningsfagene, fx i form af et særskilt samarbejdsforløb?
- Beskriv målene for læringsudbytte (learning outcomes) for de pædagogiske fag

De pædagogiske fag placeres på forskellige årgange i studiet. Indholdet dækker bl.a. viden om børns (ungdoms og voksnes) udvikling og læring, skole-, samfunds- og idéhistorie, samt om undervisning og lærerprofessionalisme. Disse pædagogiske fag er adskilt fra undervisningen i fagdidaktik. Man regner med samarbejdes forløb mellem almen didaktik og fagdidaktik. Der sigtes i disse pædagogiske fag på at de studerende udvikler viden om læring, omsorg, undervisning, uddannelseskultur og nutidens samfund; der sigtes på forståelse af teorier, begreber og forskning som kan belyse læreres praksis og krav om professionalisme, og desuden på integrering med egen erfaring i praksisfeltet.

4.7 Andre fællesfag

Angiv i nedenstående skema antal ECTS-point for hvert af de fælles/obligatoriske fag.

Information i tabel 11 angår B.Ed program på grundskoleniveau i IUP.

Tabel 17

Andre fællesfags omfang

Fag	Antal ECTS-point
Muntligt og skriftligt modersmål	10 ECTS
Forskningsmetoder	6 ECTS
Informations teknologi	4 ECTS
Slutoppgave	10 ECTS
I alt	30 ECTS

Beskriv herefter de andre fællesfags placering og indhold i forhold til følgende:

- Hvor er fagene placeret på uddannelsen?
- Beskriv målene for læringsudbytte (learning outcomes) for de andre fællesfag

Alle fællesfagene er placeret på første studieår undtagen slutoppgave som arbejdes med på sidste semester.

Formålet med fællesfagene er at der arbejdes hen imod, at de studerende får et solidt kendskab til fagene samt at forberede de studerende til en akademisk uddannelse.

4.8 Praktikkens omfang, organisering og indhold

Angiv i nedenstående tabel praktikkens omfang:

Tabel 18
Praktikkens omfang

Antal ECTS for den samlede praktikperiode	24 ECTS
Antal uger for den samlede praktikperiode	12 uger
Er der krav til antallet/omfanget af konfrontationstimer? Hvis ja skriv antallet.	Minimum en gang om ugen, men der stilles ikke krav til antallet af konfrontationstimer.

Beskriv herefter praktikkens placering og indhold i forhold til følgende:

- Hvor er praktikken placeret på uddannelsen?
  - Sker der en faglig bedømmelse af den studerendes præstation i praktikken?
  - Hvad er kravene til praktikstedet?
  - Beskriv målene for læringsudbytte (learning outcomes) for praktikken
-
- Hvor er praktikken placeret på uddannelsen?
Praktikken kan være placeret på hver termin, men den er ikke organiseret på samme måde i de forskellige linjefag. Praktikken er altid en del af større, bestemte kurser. Praktikken er en del af kurser i almen didaktik (10 ECTS) og i linjefag (14 ECTS). Praktikken i almen didaktik er en uge på 1. termin, to uger på 3. termin og 2 uger på 6. termin som er den sidste termin i læreruddannelsen. Praktik i linjefagene deles på 2. til 6. termin, lærere i linjefagene kan selv bestemme hvordan praktikken ligger i deres fag.
  - Sker der en faglig bedømmelse af den studerendes præstation i praktikken?
Praktiklærere i praktikskolerne bedømmer de studerendes præstation i praktikken. Universitetslærerne besøger de studerende i praktikken, men det er praktiklæreren som bedømmer deres præstation. Hvis der er tvivl om de studerendes indsats tages der beslutning i samarbejde mellem universitetet og praktiklæreren. Universitetet har ansvaret.
  - Hvilke krav stilles der til praktikstedet?
Praktikstedet søger til Universitetet om at samarbejde om læreruddannelsen. I ansøgningen beskriver de hvad de lægger vægt på i skolarbejdet. I universitetet vælger samarbejdsskoler på grund af deres stærke sider i skolarbejde og ud fra hvordan de arbejder med bestemte fag. Hjemmeskolesystem bruges.
  - Beskriv målene for læringsudbytte (learning outcomes) for praktikken.
Formålet er at de studerende udvikler egen praksis teori i gennem refleksioner omkring egne praksiserfaringer.
De studerende skal i deres B.Ed.-uddannelse (180 ECTS) få et godt kendskab til en skole: lærerarbejdet i sin helhed, d.v.s. undervisning, planering, forberedelse, refleksion, samarbejde med kolleger, forældre o.s.v. De arbejder mest med faglærere i deres linjefag og skal specialisere sig i lærerens fagarbejde.

4.9 Kobling mellem teori og praksis

Beskriv og vurder koblingen mellem de teoretiske fag (undervisningsfagene, fagdidaktikken og de pædagogiske fag) og praktikken. Stilles der fx krav om at forberedelse, gennemførelse og efterbehandling af praktikken sker i samarbejde med de pædagogiske fagområder og de relevante undervisningsfag.

Beskriv endvidere relationen mellem teorilærere (undervisningsfag, fagdidaktik og pædagogiske fag) og praktiklærere, fx graden af samarbejde mellem de to lærergrupper.

Alle kurser skal sigte mod integrering af praktisk erfaring og teoretisk viden

Praktisk erfaring: deltagelse i praksis, planlægning og undervisning i praksis, observering af praksis og undersøgelse af praksis

Teoretisk viden: viden om praksis, om teorier/forskning som kan belyse praksis og dens tilknytning til nutidens samfund, om forskningsmetoder, pædagogiske begreber og viden knyttet til skolefag.

Integrering af viden om fagligt indhold (f.eks. matematik), og om undervisning og læring af faget – og praktik. Praktikken planlægges inden for kurserne.

- Alle kurser skal knyttes til et fagområde/videnområde og forskning. Der sigtes f.eks. på kompetence i at arbejde med og bruge viden i arbejdet, at planlægge og vurdere undervisningsprocesser, professionel/kritisk tænkning og faglig pædagogisk debat
- Alle kurser skal knyttes til praktikområdet. Der sigtes f.eks. på kompetence i at vælge og tilrettelægge undervisningsmateriale, tage hensyn til afvigelse i elevgruppen, vælge og bruge bestemte arbejdsmetoder i undervisning og ved vurdering af elevernes arbejde, revidere og udforme egne undervisningsmetoder
- Alle kurser skal tilknyttes kreativitet og kommunikation. Der sigtes f.eks. på kompetence i at formidle egne tanker og kundskab sprogligt og skriftligt, i billede eller med musik, i at bruge moderne tekniske virkemidler, bruge selvstændige arbejdsmetoder og forme egne meninger om kulturelle, samfundsmæssige og pædagogiske spørgsmål.

5 Beskæftigelsesforhold

Denne del af studiet er orienteret mod dimittendernes beskæftigelsesforhold (employment), herunder udbud og efterspørgsel af lærere og lærernes ansættelsesmuligheder og lønforhold.

Analyserne og komparationerne på dette område vil basere sig på tilgængelige kvantitative data i hvert af de nordiske lande, det vil sige tal fra nationale statistikagenturer, ressourceregnskaber eller lignende.

5.1 Opsummering af afsnittet

Formuler på baggrund af de oplysninger der præsenteres i dette temas enkelte afsnit en opsummering af de mest centrale nationale trends i relation til læreruddannelsen/(erne) og dimittendernes arbejdsmarked. Opsummeringen skal pege på de valgte eller mulige løsninger der fokuseres på nationalt.

Alle uddannede lærere kan få arbejde på skolerne. Der har længe været mangel på lærere og hvert år har man været nødt til at ansætte undervisere på alle uddannelsesniveauer uden at de har haft en godkendt læreruddannelse.

„Lærere“ som ikke har en læreruddannelse skal godkendes af Undervisningsministeriet som undervisere. En del af undviserne har dog en eller anden universitetsuddannelse.

Timeantallet hos grundskolelærere er 27 undervisningstimer @ 40 minutter om ugen og på gymnasiet niveau 24 undervisningstimer om ugen.

Forberedelsestiden i grundskolen er 10 timer om ugen, resten af arbejdstiden er afsat til forskellige fælles opgaver i skolen, som skolelederen tilrettelægger.

På ungdomsuddannelsen er forberedelsestiden ikke så eksakt bestemt som i folkeskolen, men den er på 60 min for hver undervisningstime.

Oplysninger om bortfald fra lærerprofessionen er ikke tilgængeligt nu i Island men den Islands Statistic samlede oplysninger året 2003 for sidste fem år. Da var omkring 80 – 85% af udskrevet grundskolelærere stadig lærerprofessiona efter 1 år og igen efter 5 år.

Oplysninger om valg af linjefag i forhold til efterspørgslen er heller ikke tilgængeligt.

Lærere er gennemsnit uforstående med sin løn nogle af dem søger væk fra professionen. Når den økonomiske situation i samfundet er god har mange af skolerne travlt med at rekrutere lærere. Da uddannede lærere er en eftersøgt arbejdskraft. Den Islands Statistic samlede oplysninger året 2003 o

Ansøgninger til læreruddannelsen er nogenlunde stabil, men tendensen er i de sidste år faldende.

Man håber på at læreruddannelsen i fremtiden vil få større anerkendelse og status i samfundet, især nu da uddannelsen er på mastersniveau.

5.2 Udbud og efterspørgsel af lærere

Angiv i nedenstående skema antallet af dimittender pr. år samt beskæftigelsesgraden for dimittender i lærerprofessionen pr. årgang:

Tabel 19
Udbuddet af læreruddannede 2003-2007

Niveau	År	Antal dimittender	Beskæftigelsesgrad for dimittend i lærerprofessionen pr. årgang
Grundskoleniveau (kl. Trin 1-10) (6 – 16 år gammel)	2003	163	*
	2004	234	*
	2005	310	*
	2006	289	*
	2007	195	*
***Alment gymnasialt niveau (kl. trin 1-4) (16 – 20 år)	2003	116	*
	2004	138	*
	2005	107	*
	2006	101	*
**Þróttabraut	2007	42	*
	2003	22	*
	2004	35	*
	2005	34	*
	2006		
2007			

Kilde: Island Universitet – Institut for Pædagogik og Akureyri Universitet

** Studenter på sport linje er certificeret til at undervise på grundskole og gymnasialt niveau.

*** studenter fra Island Universitet (før fusioneringen) er ikke inkluderet

* Alle som vil kan blive ansatt som lærer efter dimittend

Der findes ikke arbejdsløshed blandt lærere i Island i perioden 2003-2007 tvært imod er mange som leder efter godkendelse fra ministeriet hvert år til at undervise uden læreruddannelse. Omkring tredjedel af med allerede studerer til at blive lærer i fjernundervisning.

Tabel 20
Antal undervisere (uden læreruddannelse) i grundskolen 2003 – 2007.

år	Antal undervisere (uden læreruddannelse)
2003	667
2004	527
2005	644
2006	701
2007	762

5.3 Beskæftigelses- og ansættelsesforhold

5.3.1 Lærernes ansættelsesforhold.

Angiv i nedenstående skema lærernes overordnede ansættelsesforhold.

I nedestående skema er angivet antallet af lærere

Tabel 21
Ansættelsesforhold (procent)

Niveau	Fastansatte	Midlertidigt ansatte	Fuldtidsansatte	Deltidsansatte
Grundskoleniveau (kl. trin 1 - 10) 6- 16 år	4999	findes ikke	3896*	1113
Almennt ungdoms niveau (kl. trin 16 – 20 år gammel)	1899	Findes ikke	1113**	550
Erhvervsfagligt niveau (kl. trin 16 – 20 år gammel)				

Kilde: Statistics Island

* der af er 3143 lærere som påtager sig mere en 100% arbejdspligt

** der af er 491 lærere som påtager sig mere en 100% arbejdspligt

Fastansatte: Lærere kan være fastansatte eftir et års arbejde, det betyder at de har gendisdig tre månedes opsigelses periode.

Fultidsansatte: Dem som er ansatt i 100% eller mere, de kan være fastansatte eller ej

Deltidsansatte: Dem som er ansatt i mindre end 100%

Oplys hvilken definition af henholdsvis 'fastansat', 'midlertidigt ansat', 'fuldtidsansat' og 'deltidsansat' der anvendes i ovenstående tabel.

Antal ugentlige undervisningstimer

Angiv i nedenstående skema det aftale/lovbestemte antal ugentlige undervisningstimer.

Tabel 22
Antal undervisningstimer om ugen

Niveau	Antal ugentlige undervisningstimer
Grundskoleniveau (kl.trin 1-10)	27 undervisningstime per uge *
Alment gymnasialt niveau (kl.trin 16 – 20 år gammel)	24 undervisningstime per uge*
Erhvervsfagligt niveau (kl.trin 16 – 20 år gammel)	

* for dem som er fuldtidsansatte - hver undervisningstime er 40 minutter)

Undervisningstimer og forberedelsestimer

Angiv i nedenstående skema det aftalebestemte antal forberedelsestimer per undervisningstime.

Tabel 23
Antal forberedelsestimer per undervisningstime

Niveau	Antal forberedelsestimer per undervisningstime
Grundskoleniveau (kl.trin 1-10)	10 timer per uge*
Alment gymnasialt niveau (kl.trin 1 – 4)	Ca 20 timer per uge
Erhvervsfagligt niveau (kl.trin 10-12)	"

* for fuldtidsansatte

Den islandske folkeskole deles op i 3 trin.

- Begyndertrinet(indskolingen) 1- 4 klasse.
- Mellemtrinet 5 – 7 klasse
- Overbygningen 8 – 10.klasse.

I indskolingen er det mest almindelige at den samme lærer er ansvarlig for undervisningen i en klasse. Det vil sige at klasselæreren underviser i sin klasse i de fleste fag. Dog er der oftest en special lærer til de kreative musiske fag samt gymnastik.

På mellemtrinnet er det mest almindeligt at klasselæreren underviser i flere af fagene. I de mindste kommuner er det dog ofte én lærer som underviser i alle fag. I store skoler er der ofte tilknyttet lærer med forskellige kompetancer, det afhænger evt. af klasserlærerens kompetence. På mellemtrinnet er der oftest speciallærere til de kreative musiske fag samt gymnastik.

I overbygningningen er systemet lidt forskelligt alt efter kommunens eller skolens størrelse. Det mest almindelige i de store skoler er dog at lærerne underviser i deres linjefag. Det mest almindelige er at hver lærer underviser i et eller to fag. Hvis skolen er lille er det måske nødvendigt at hver lærer underviser i flere fag.

På det gymnasiale niveau underviser hver lærer oftest i ét fag, dvs i sit linjefag. På ungdomsuddannelserne har de fleste lærere B.A eller B.S grad i de fag som de underviser i. Det sædvanlige i erhvervsfaglige niveau er at hver lærer underviser i sit linjefag

5.3.2 Fastholdelse i lærerprofession

Angiv i nedenstående skema det gennemsnitlige antal år en lærer er ansat inden for lærerprofessionen.

Hvis data ikke er tilgængelig, kan de lærerstuderendes baggrund beskrives på baggrund af gennemførte undersøgelser.

Tabel 24
Gennemsnitligt antal år i lærerprofessionen

Niveau	Gennemsnitligt antal år i lærerprofessionen
Grundskoleniveau (kl.trin 1-9)	
Alment gymnasialt niveau (kl.trin 10-12)	
Erhvervsfagligt niveau (kl.trin 10-12)	

Oplys hvilke dimittendårgange/årstal oplysningerne i ovenstående tabel baserer sig på.

Beskriv endvidere andelen af lærere der fortsat er beskæftiget inden for professionen henholdsvis 1 år og 5 år efter endt uddannelse. Inddrag hvis muligt undersøgelser der viser årsagerne til at lærerne henholdsvis søger væk fra professionen og vælger at blive.

Forventet omfang: ½ side

5.4 Lærerstuderendes valg af undervisningsfag (linjefag)

Beskriv for perioden 2003-2007 de studerendes valg af linjefag, herunder sammenhængen mellem de lærerstuderendes valg af undervisningsfag og skolernes behov for lærere inden for de forskellige fag.

Beskrivelsen kan udover data om de studerendes valg af undervisningsfag fx tage udgangspunkt i andelen af lærere som underviser i deres linjefag og/eller hvor stor en del af undervisningen der varetages af lærere med linjefag i det pågældende fag.

Oplysningerne er ikke tilgængelige indenfor denne undersøgelses timeramme, hverken for national eller institutional niveau.

5.5 Lønforhold

Beskriv og vurder lærernes nuværende lønforhold.

Beskrivelsen kan udover relevante nationale data og undersøgelser inddrage analyserne i OECD-rapporten "Teachers Matter" (OECD 2005, kap. 3.3.2: Salaries)

Forventet omfang: ½ side

5.6 Læreruddannelsens status i samfundet

Beskriv og vurder læreruddannelsen/(erne)s status i samfundet med udgangspunkt i besvarelsen af de tidligere afsnit som fx rekruttering, lønforhold og beskæftigelses- og ansættelsesforhold.

Forventet omfang: 1 side

6 Beskæftigelsesforhold

Denne del af studiet er orienteret mod dimittendernes beskæftigelsesforhold (employment), herunder udbud og efterspørgsel af lærere og lærernes ansættelsesmuligheder og lønforhold.

Analyserne og komparationerne på dette område vil basere sig på tilgængelige kvantitative data i hvert af de nordiske lande, det vil sige tal fra nationale statistikagenturer, ressourceregnskaber eller lignende.

6.1 Opsummering af afsnittet

Formuler på baggrund af de oplysninger der præsenteres i dette temas enkelte afsnit en opsummering af de mest centrale nationale trends i relation til læreruddannelsen/(erne) og dimittendernes arbejdsmarked. Opsummeringen skal pege på de valgte eller mulige løsninger der fokuseres på nationalt.

Alle uddannede lærere kan få arbejde på skolerne. Der har længe været mangel på lærere og hvert år har man været nødt til at ansætte undervisere på alle uddannelsesniveauer uden at de har haft en godkendt læreruddannelse.

„Lærere“ som ikke har en læreruddannelse skal godkendes af Undervisningsministeriet som undervisere. En del af undviserne har dog en eller anden universitetsuddannelse.

Timeantallet hos grundskolelærere er 27 undervisningstimer @ 40 minutter om ugen og på gymnasiet niveau 24 undervisningstimer om ugen.

Forberedelsestiden i grundskolen er 10 timer om ugen, resten af arbejdstiden er afsat til forskellige fælles opgaver i skolen, som skolelederen tilrettelægger.

På ungdomsuddannelsen er forberedelsestiden ikke så eksakt bestemt som i folkeskolen, men den er på 60 min for hver undervisningstime.

Oplysninger om bortfald fra lærerprofessionen er ikke tilgængeligt nu i Island men den Islands Statistic samlede oplysninger året 2003 for sidste fem år. Da var omkring 80 – 85% af udskrevne grundskolelærere stadig lærerprofessiona efter 1 år og igen efter 5 år.

Oplysninger om valg af linjefag i forhold til efterspørgslen er heller ikke tilgængeligt.

Lærere er gennemsnitligt uforstående med sin løn nogle af dem søger væk fra professionen. Når den økonomiske situation i samfundet er god har mange af skolene travlt med at rekruttere lærere. Da uddannede lærere er en eftersøgt arbejdskraft. Den Islands Statistic samlede oplysninger året 2003 o

Ansøgninger til læreruddannelsen er nogenlunde stabil, men tendensen er i de sidste år faldende.

Man håber på at læreruddannelsen i fremtiden vil få større anerkendelse og status i samfundet, især nu da uddannelsen er på mastersniveau.

6.2 Udbud og efterspørgsel af lærere

Angiv i nedenstående skema antallet af dimittender pr. år samt beskæftigelsesgraden for dimittender i lærerprofessionen pr. årgang:

Tabel 25
Udbuddet af læreruddannede 2003-2007

Niveau	År	Antal dimittender	Beskæftigelsesgrad for dimittend i lærerprofessionen pr. årgang
Grundskoleniveau (kl. Trin 1-10) (6 – 16 år gammel)	2003	163	*
	2004	234	*
	2005	310	*
	2006	289	*
	2007	195	*
***Alment gymnasialt niveau (kl. trin 1-4) (16 – 20 år)	2003	116	*
	2004	138	*
	2005	107	*
	2006	101	*
**Þróttabraut	2007	42	*
	2003	22	*
	2004	35	*
	2005	34	*
	2006		
2007			

Kilde: Island Universitet – Institut for Pædagogik og Akureyri Universitet

** Studenter på sport linje er certificeret til at undervise på grundskole og gymnasialt niveau.

*** studenter fra Island Universitet (før fusioneringen) er ikke inkluderet

* Alle som vil kan blive ansatt som lærer efter dimittend

Der findes ikke arbejdsløshed blandt lærere i Island i perioden 2003-2007 tvært imod er mange som leder efter godkendelse fra ministeriet hvert år til at undervise uden læreruddannelse. Omkring tredjedel af med allerede studerer til at blive lærer i fjernundervisning.

Tabel 26
Antal undervisere (uden læreruddannelse) i grundskolen 2003 – 2007.

år	Antal undervisere (uden læreruddannelse)
2003	667
2004	527
2005	644
2006	701
2007	762

6.3 Beskæftigelses- og ansættelsesforhold

6.3.1 Lærernes ansættelsesforhold.

Angiv i nedenstående skema lærernes overordnede ansættelsesforhold.

I nedestående skema er angivet antallet af lærere

Tabel 27
Ansættelsesforhold (procent)

Niveau	Fastansatte	Midlertidigt ansatte	Fuldtidansatte	Deltidsansatte
Grundskoleniveau (kl. trin 1 - 10) 6- 16 år	4999	findes ikke	3896*	1113
Almennt ungdoms niveau (kl. trin 16 – 20 år gammel)	1899	Findes ikke	1113**	550
Erhvervsfagligt niveau (kl. trin 16 – 20 år gammel)				

Kilde: Statistics Island

* der af er 3143 lærere som påtager sig mere en 100% arbejdspligt

** der af er 491 lærere som påtager sig mere en 100% arbejdspligt

Fastansatte: Lærere kan være fastansatte eftir et års arbejde, det betyder at de har gendssidig tre månedes opsigelses periode.

Fultidsansatte: Dem som er ansatt i 100% eller mere, de kan være fastansatte eller ej

Deltidsansatte: Dem som er ansatt i mindre end 100%

Oplys hvilken definition af henholdsvis 'fastansat', 'midlertidigt ansat', 'fuldtidsansat' og 'deltidsansat' der anvendes i ovenstående tabel.

Antal ugentlige undervisningstimer

Angiv i nedenstående skema det aftale/lovbestemte antal ugentlige undervisningstimer.

Tabel 28
Antal undervisningstimer om ugen

Niveau	Antal ugentlige undervisningstimer
Grundskoleniveau (kl.trin 1-10)	27 undervisningstimer per uge *
Alment gymnasialt niveau (kl.trin 16 – 20 år gammel)	24 undervisningstimer per uge*
Erhvervsfagligt niveau (kl.trin 16 – 20 år gammel)	

før dem som er fuldtidsansatte - hver undervisningstimer er 40 minutter)

Undervisningstimer og forberedelsestimer

Angiv i nedenstående skema det aftalebestemte antal forberedelsestimer per undervisningstimer.

Tabel 29
Antal forberedelsestimer per undervisningstimer

Niveau	Antal forberedelsestimer per undervisningstimer
Grundskoleniveau (kl.trin 1-10)	10 timer per uge*
Alment gymnasialt niveau (kl.trin 1 – 4)	Ca 20 timer per uge
Erhvervsfagligt niveau (kl.trin 10-12)	"

*før fuldtidsansatte

Den islandske folkeskole deles op i 3 trin.

- Begyndertrinnet (indskolingen) 1- 4 klasse.
- Mellemtrinnet 5 – 7 klasse
- Overbygningen 8 – 10.klasse.

I indskolingen er det mest almindelige at den samme lærer er ansvarlig for undervisningen i en klasse. Det vil sige at klasselæreren underviser i sin klasse i de fleste fag. Dog er der oftest en special lærer til de kreative musiske fag samt gymnastik.

På mellemtrinet er det mest almindeligt at klasselæreren underviser i flere af fagene. I de mindste kommuner er det dog ofte én lærer som underviser i alle fag. I store skoler er der ofte tilknyttet lærer med forskellige kompetancer, det afhænger evt. af klasselærerens kompetence. På mellemtrinet er der oftest speciallærere til de kreative musiske fag samt gymnastik.

I overbygningstrinnet er systemet lidt forskelligt alt efter kommunens eller skolens størrelse. Det mest almindelige i de store skoler er dog at lærerne underviser i deres linjefag. Det mest almindelige er at hver lærer underviser i et eller to fag. Hvis skolen er lille er det måske nødvendigt at hver lærer underviser i flere fag.

På det gymnasiale niveau underviser hver lærer oftest i ét fag, dvs i sit linjefag. På ungdomsuddannelserne har de fleste lærere B.A eller B.S grad i de fag som de underviser i. Det sædvanlige i erhvervsfaglige niveau er at hver lærer underviser i sit linjefag

6.3.2 Fastholdelse i lærerprofession

Angiv i nedenstående skema det gennemsnitlige antal år en lærer er ansat inden for lærerprofessionen.

Hvis data ikke er tilgængelig, kan de lærerstuderendes baggrund beskrives på baggrund af gennemførte undersøgelser.

Tabel 30
Gennemsnitligt antal år i lærerprofessionen

Niveau	Gennemsnitligt antal år i lærerprofessionen
Grundskoleniveau (kl.trin 1-9)	
Alment gymnasialt niveau (kl.trin 10-12)	
Erhvervsfagligt niveau (kl.trin 10-12)	

Oplys hvilke dimittendårgange/årstal oplysningerne i ovenstående tabel baserer sig på.

Beskriv endvidere andelen af lærere der fortsat er beskæftiget inden for professionen henholdsvis 1 år og 5 år efter endt uddannelse. Inddrag hvis muligt undersøgelser der viser årsagerne til at lærerne henholdsvis søger væk fra professionen og vælger at blive.

Forventet omfang: ½ side

6.4 Lærerstuderendes valg af undervisningsfag (linjefag)

Beskriv for perioden 2003-2007 de studerendes valg af linjefag, herunder sammenhængen mellem de lærerstuderendes valg af undervisningsfag og skolernes behov for lærere inden for de forskellige fag.

Beskrivelsen kan udover data om de studerendes valg af undervisningsfag fx tage udgangspunkt i andelen af lærere som underviser i deres linjefag og/eller hvor stor en del af undervisningen der varetages af lærere med linjefag i det pågældende fag.

Oplysningerne er ikke tilgængelige indenfor denne undersøgelses timeramme, hverken for national eller institutional niveau.

6.5 Lønforhold

Beskriv og vurder lærernes nuværende lønforhold.

Beskrivelsen kan udover relevante nationale data og undersøgelser inddrage analyserne i OECD-rapporten "Teachers Matter" (OECD 2005, kap. 3.3.2: Salaries)

Forventet omfang: ½ side

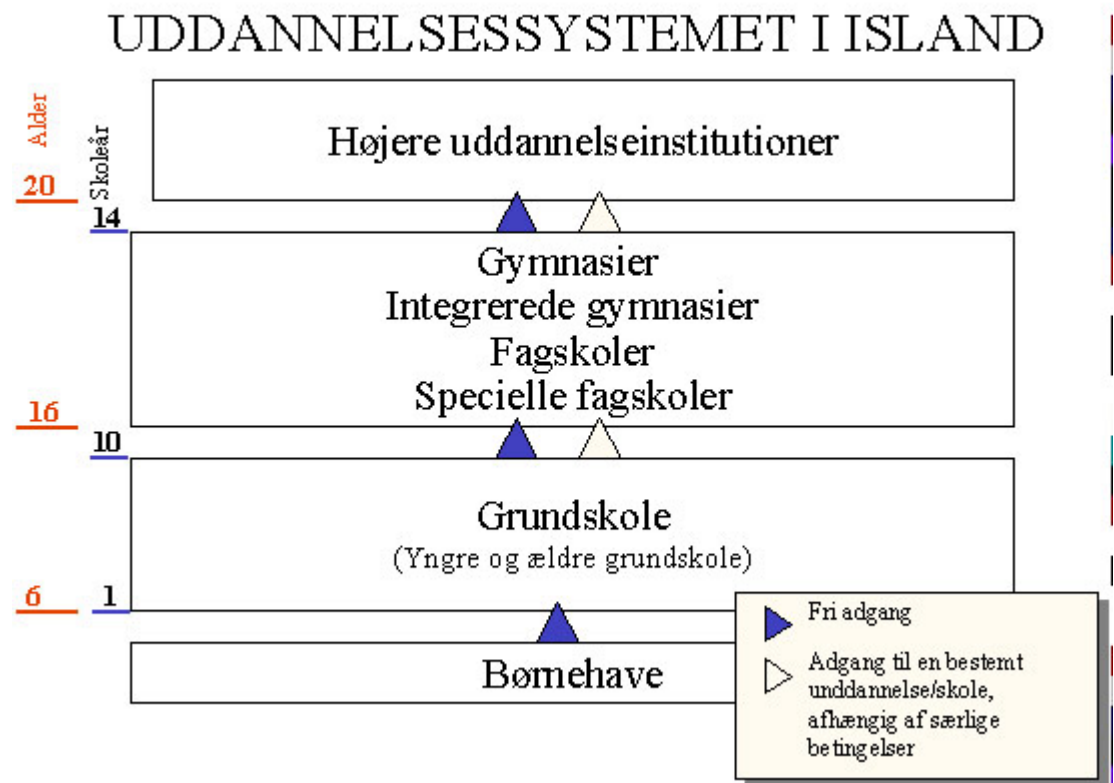
6.6 Læreruddannelsens status i samfundet

Beskriv og vurder læreruddannelsen/(erne)s status i samfundet med udgangspunkt i besvarelsen af de tidligere afsnit som fx rekruttering, lønforhold og beskæftigelses- og ansættelsesforhold.

Forventet omfang: 1 side

Appendiks A

Uddannelsessystemet i Island

Uddannelsessystemet er opdelt i fire niveauer:

1. børnehave (leikskóli) op til 6 års alder. Administreret efter Loven om børnehave nr. 78/1994;
2. grundskole (grunnskóli) 6 - 16 års alder. Administreret efter Grundskoleloven nr. 66/1995;
3. ungdomsuddannelser (framhaldsskóli) 16 - 20 års alder. Administreret efter Loven om skoler på ungdomstrinnet, nr. 80/1996;
4. højere uddannelse (háskóli) fra 20 års alder. Administreret efter Universitetsloven nr. 136/1997.

<http://nor.menntamalaraduneyti.is/uddannelsessystemet/beskrivelse>